

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ**
UNIVERSITY OF WEST ATTICA

ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**“Η αρχιτεκτονική του ερειπωμένου και εγκαταλελειμμένου χωριού των Φαρσών
της Κεφαλονιάς.”**

“The architecture of the ruined and abandoned village of Farsa in Kefalonia.”

ΑΠΟΔΙΑΚΟΥ ΜΑΡΙΑ (ΑΜ 18677019)

Επιβλέπων Καθηγητής: Μαχιάς Γεώργιος, Λέκτορας

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2023

Επιβλέπων καθηγητής και μέλος της εξεταστικής επιτροπής:
Μαχιάς Γεώργιος
Λέκτορας

Μέλος της εξεταστικής επιτροπής: Τσινάρογλου Αριστείδης, Λέκτορας

Μέλος της εξεταστικής επιτροπής: Κατσαΐτη Ευαγγελία, Λέκτορας

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Απόδιακου Μαρία του Γεωργίου με αριθμό μη τρώου 18677019 φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής Εφαρμοσμένων Τεχνών και Πολιτισμού του Τμήματος Φωτογραφίας και Οπτικοακουστικών Τεχνών , δηλώνω υπεύθυνα ότι : «Είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής /διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία . Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων , ιδεών ή λέξεων , είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες , αναφέρονται στο σύνολό τους , με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς , τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό , συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο . Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου , όσο και του Ιδρύματος . Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

ΗΔηλούσα

(υπογραφή)

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέπων καθηγητή Γεώργιο Μαχιά του τμήματος μας Φωτογραφίας και Οπτικοακουστικών Τεχνών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής για την βοήθεια και συμπαράστασή που μου παρείχε για την εκπόνηση της εργασίας, ώστε να γίνει εφικτή η πραγματοποίησή της. Καθώς και όλους τους καθηγητές του τμήματος Φωτογραφίας και Οπτικοακουστικών Τεχνών για όλες τις γνώσεις που μου παρείχαν καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησης μου. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Λάμπρο Γ. Σιμάτο, συνταξιούχος εκπαιδευτικός και συγγραφέας ερευνητής της τοπικής ιστορίας, για την συνεργασία του και την βοήθειά του σ' ότι απορία είχα για το παλιό χωριό. Τέλος, η εργασία είναι και εις μνήμη του παππού μου Διονύσιο Σ. Χριστοφοράτο, για τις τόσες πολλές πληροφορίες ανά τα χρόνια που μου εξιστορούσε, καθώς τα έζησε την περίοδο εκείνη.

Πίνακας περιεχομένων

Πρόλογος.....	7
Εισαγωγή	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο – Λόγοι επιλογής θέματος.....	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο – Αρχιτεκτονική της Κεφαλονιάς της εποχής εκείνης	
2.1 Επτανησιακή Αρχιτεκτονική	12
2.2 Αρχιτεκτονική Κατοικιών.....	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο – Αρχιτεκτονική Παλαιού Χωριού Φαρσών	22
3.1 Αρχιτεκτονική Χωριού.....	22
3.2 Αρχιτεκτονική Κατοικίας	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο – Σεισμός 1953.....	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο – Ερωτήματα/Επεξηγήσεις	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ^ο – Νέο Χωριό	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ^ο – Φωτογραφία Ερειπίων	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 ^ο – Φωτογράφοι	41
8.1 Φωτογράφοι του 20 ^{ου} αιώνα	41
8.2 Σύγχρονοι Φωτογράφοι	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 ^ο – Backstage	54
9.1 Δυσκολίες Φωτογράφισης.....	54
9.2 Τεχνικά χαρακτηριστικά	57
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 ^ο	58
Φωτογραφική Ενότητα Παλαιού Χωριού Τα Φάρσα	58
Επίλογος.....	62
Παράρτημα Α' Εικόνες Κειμένου	63
Παράρτημα Β' Εικόνες Απόδιακου Μαρία.....	71
Βιβλιογραφία	78

Πρόλογος

Στην εργασία αυτή γίνεται μια εκτεταμένη προσπάθεια να παρουσιαστεί ο παλαιός οικισμός των Φαρσών που εγκαταλείφθηκε απότομα αμέσως μετά τους σεισμούς του 1953 στην Κεφαλονιά. Η αρχιτεκτονική αυτής της μικρής τοπικής κοινωνίας, αλλά και γενικότερα η αρχιτεκτονική της Κεφαλονιάς, παρουσιάζουν πλήθος στοιχείων που έχουν αφομοιωθεί και εκφράζουν τις ξένες, δυτικές επιδράσεις και την αποκοπή του νησιού από την υπόλοιπη Ελλάδα. Οι φωτογραφίες και τα σχέδια που πλαισιώνουν την παρούσα εργασία, καθώς και οι χάρτες που ακολουθούν, δείχνουν το ενδιαφέρον των φωτογράφων για την τέχνη, την κοινωνική ζωή των κατοίκων και τον πολιτισμό. Ακόμα, αρκετοί σύγχρονοι φωτογράφοι έχουν ασχοληθεί με ανάλογη θεματική ερειπωμένων και εγκαταλελειμμένων χώρων, περιοχών και χωριών.

Εικ.1 Η Εικοσιμία πάει με τη Λιβαθώ. Τα Δελινάτα αντιπροσωπεύουν τα Ποταμιάνα. Στα Ομαλά μπαίνουν και οι Ταλαμιές(Τρουγιανάτα κ.λπ.)Βιβλίο: Τα Φάρσα και οι Φαρσινοί, Πώς Εζήσανε, Παράδοση-Λαογραφία-Ηθη, Τόμος Β' – Ιουλιανός Μπενετάτου.

Εισαγωγή

Τα Ιόνια Νησιά βρίσκονται κατά μήκος των δυτικών παραλιών της Ελλάδος και περιλαμβάνουν από Βόρεια προς Νότια τα επτά νησιά, Κέρκυρα, Παξοί, Λευκάδα, Ιθάκη, Κεφαλονιά, Ζάκυνθος και Κύθηρα. Το όνομα Επτάνησος ή Επτάνησα οφείλεται στον αριθμό των νησιών (επτά) και αυτή η ονομασία επικράτησε και στους νεότερους χρόνους όταν αυτά αποτελούσαν μια κτήση υπό ενιαία διοίκηση κατά την κυριαρχία των Ενετών και κατόπιν των Άγγλων. Από τον κύριο κορμό του νησιού, εκτείνονται δύο μεγάλοι χερσόνησοι: προς Βόρεια της Ερίσσου, ορεινή στο μεγαλύτερο μέρος της και προς Δυτικά της Παλικής πεδινή στο μεγαλύτερο μέρος της και η πιο εύφορη του νησιού. Κοντά στην περιοχή της Θηνιάς που υπάγεται στην επαρχία της Παλικής, βρίσκονται τα Φάρσα. Ο παλαιός οικισμός των Φαρσών με τη σημαντική του ιστορία, δεσπόζει σε υψόμετρο περίπου 1.000 μέτρων. Ο οικισμός βρίσκεται στη δυτική πλευρά του όγκου Χαλιός και στην ανατολική πλευρά του κόλπου του Αργοστολίου, πρωτεύουσα της Κεφαλονιάς. Πάνω στον επαρχιακό δρόμο του Αργοστολίου που περνάει μπροστά από το νέο χωριό των Φαρσών, βρίσκεται στα δεξιά το μονοπάτι που οδηγεί στα ερείπια του οικισμού. Τα Φάρσα αναφέρονται για πρώτη φορά κατά την περίοδο της βενετοκρατίας (1500-1797) μετά τους σεισμούς του 1636 έως το 1638, στην απογραφή ζημιών. Ο Βενετός Αξιωματούχος Giovanni Capello αναφέρει το χωριό αυτό με την ονομασία “Farissa” που σώζεται σήμερα με την επίσημη ονομασία του Φάρσα. Δεύτερη αναφορά του χωριού γίνεται κατά την περίοδο της βενετοκρατίας το 1678 σε φοροδοτικό πίνακα της εποχής εκείνης.¹ Μαζί με τα Κουρουκλάτα, τα Φαρακλάτα, τα Δαυγάτα και τα Διλινάτα αποτελούσαν την περιφέρεια Ποταμιανάτα. Οι κάτοικοι ασχολήθηκαν με την κτηνοτροφία, γεωργία και την μελισσοτροφία. Παρήγαγαν μέλι, λάδι και κρασί. Το ορεινό, κατοπλάσιο και επικλινές έδαφος περιόριζε την γεωργική παραγωγή. Στα χωράφια τους ή και σε όποιο μικρό χώρο καλλιεργήσιμης γης είχαν, ακόμα και έξω από τα σπίτια τους, δημιουργούσαν αρμάκια, που ήταν μικρές γωνίτσες περιφραγμένες με πέτρες. Εκεί οι γυναίκες καλλιεργούσαν κυρίως κριθάρι και φακές. Σε ένα γενικότερο πλαίσιο, η Κεφαλλονιά εξήγαγε την περίοδο της Βενετοκρατίας και της Αγγλοκρατίας, μαύρη σταφίδα, ελιές, λάδι και αμύγδαλα, διότι η αμυγδαλιά

¹Οι ναοί του Αργοστολίου στα χρόνια της Ένωσης (1864) – Σταματούλα Ζαπάντη, Λάμπρος Σιμάτος

δε χρειαζόταν πολύ νερό. Ασχολήθηκαν όμως και με την ναυτιλία επί Αγγλοκρατίας. Ήταν η περιοχή με τη μεγαλύτερη ναυτική παράδοση. Οι περισσότεροι είχαν ιστιοφόρα και αργότερα καΐκια και ασχολήθηκαν με το εμπόριο. Η θάλασσα για τους Φαρσινούς ήταν μια πηγή πλούτου λόγω του εμπορίου και λόγω της ανάπτυξης της ναυτιλίας αργότερα. Ωστόσο, η θάλασσα ήταν η μεγάλη τους αγάπη γιατί ο κόλπος του Αργοστολίου ήταν εξαιρετικός ψαρότοπος και γεμάτος θαλασσινά, όπως πίνες, λιθοδόμους, ξυνάκια, σπετανίκια, αχινούς. Οι δυο παραλίες του χωριού, το Λιμίονι και η Λυγιά, ήταν απάνεμα λιμανάκια και για μπάνιο αλλά και για αγκυροβόλι για τις βάρκες τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο – Λόγοι επιλογής θέματος

Επέλεξα αυτό το θέμα καθώς υπάρχει άμεση σχέση με την καταγωγή της οικογένειάς μου. Ο παππούς μου γεννήθηκε και έζησε τα παιδικά του χρόνια σ' αυτό το χωριό. Έτσι κάθε φορά που επισκεπτόμουν το νέο χωριό όλοι μίλαγαν για το παλιό. Οι μνήμες ξύπναγαν σιγά-σιγά στα χείλη τους και άρχιζαν να εξιστορούν την καθημερινή τους ζωή, τις δυσκολίες, την επέλαση των Γερμανών στο χωριό, τους βομβαρδισμούς, καθώς και το απροσδόκητο και ξαφνικό γεγονός του σεισμού που τους ανάγκασε να εγκαταλείψουν το κατεστραμμένο χωριό τους. Το ρήγμα δεν άφηνε περιθώριο στους κατοίκους να παραμείνουν και να αναστηλώσουν τις κατοικίες. «Άνοιξαν οι δρόμοι» έλεγαν χαρακτηριστικά οι χωριανοί, ή όπως «η γη κατάπιε τους συγχωριανούς μας». Ήταν μια τραγική πραγματικότητα. Το γεγονός αυτό συγκλόνισε και τις συμμαχικές χώρες που προσέγγισαν το χωριό με το αγγλικό πολεμικό ναυτικό στόλο δια θαλάσσης. Η βοήθεια τους ήταν πολύτιμη. Πήραν τους κατοίκους με θαλάσσιες λέμβους και τους ανέβασαν στο κατάστρωμα του πλοίου. Τους περιέθαλψαν, τους πρόσφεραν γάλα, ψωμί, νερό, φαγητό και ότι άλλο χρειαζόνταν.

Ωστόσο, επέλεξα αυτό το θέμα και για άλλους λόγους που έχουν να κάνουν με τη συνέχιση, την προβολή και την ανάδειξη αυτού του μέρους.¹ Πολλοί φοιτητές από πανεπιστήμια του εξωτερικού έχουν έρθει για να γνωρίσουν το παλιό χωριό και να ανακαλύψουν την αρχιτεκτονική του ερειπωμένου και ρημαγμένου αυτού χωριού από τον Εγκέλαδο. Οι προτάσεις όπως η ανάδειξη του χωριού σε χωριό-μουσείο ή χωριό-ξενοδοχείο δεν ευδοκίμησαν. Έτσι όσοι επισκέπτονταν την Κεφαλονιά, Έλληνες αλλά και ξένοι, ενημερωμένοι από τους τουριστικούς οδηγούς και χάρτες, δεν ξεχνάνε να πάρουν τον ανηφορικό δρόμο από το κεντρικό που περνάει μέσα από το νέο χωριό και να το επισκεφθούν, θαυμάζοντας κτίρια που αντιστέκονται στο πέρασμα του χρόνου.

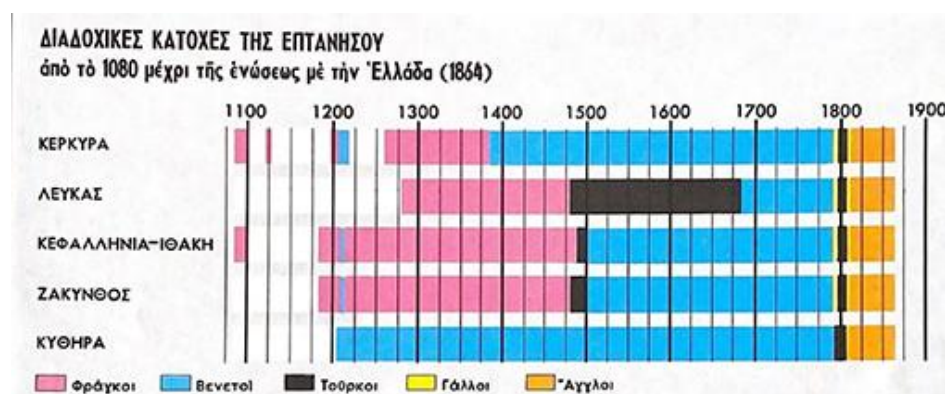
Τέλος, αυτό το θέμα ήταν «πιο κοντά» σ' εμένα, αφού κάθε καλοκαίρι, η εκδρομή στο παλιό χωριό ήταν 'must' και μάλλον αποτελούσε μια ευχάριστη δραστηριότητα, συνοδευόμενη από διαφορετικές εκπλήξεις κάθε φορά. Η ανάβαση δεν ήταν εύκολη και μπροστά πήγαινε αυτός που γνώριζε το μονοπάτι, το σημείο που έπρεπε να στρίψουμε και πως θα φτάσουμε στον κεντρικό δρόμο του χωριού. Πάντα άξιζε το κόπο γιατί το αεράκι μας δρόσιζε και έφερνε δεκάδες μυρωδιές από τη γύρω φύση. Η βλάστηση υπήρχε παντού. Όσο για τη θέα, αυτό μπορώ να το πω με σιγουριά ότι

είναι το μέρος με την καλύτερη και πιο ανεμπόδιστη θέα. Το βλέμμα μας πέραγε το κόλπο του Αργοστολίου και έφτανε μέχρι τα νησιά Βαρδιάνους. Το κάθε κτίσμα πρόδιε τη δική του ιστορία και μας έδινε την εντύπωση ότι καθένα κράταγε τα μυστικά των δικών του ανθρώπων. Κλαδιά δέντρων έβγαιναν μέσα από τα παράθυρα και μια φαινόταν φιλικά σαν να ήθελαν να μας χαιρετήσουν με αυτό τον τρόπο- και μια φαινόταν άγρια και εχθρικά σαν να μας φόβιζαν που βρεθήκαμε στο χώρο τους. Όπως και να είχε, η εκδρομή στο παλιό χωριό ήταν μια μοναδική εμπειρία που συγκινούσε τον καθένα κάθε φορά και τον έκανε να θέλει να ξανανέβει στο ερειπωμένο χωριό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – Αρχιτεκτονική της Κεφαλονιάς της εποχής εκείνης

2.1 Επτανησιακή Αρχιτεκτονική

Η Κεφαλονιά είναι το μεγαλύτερο νησί του Ιονίου και έκτο σε έκταση της Ελλάδος (781,49 τ.χ.). Χαρακτηριστικό της, η απέραντη ποικιλία λόγω της ιδιότυπης μορφολογίας της. Ορεινή η μεγαλύτερη έκτασή της αλλά με εξαιρετικά κάθετο διαμελισμό, παρουσιάζει συνεχείς εναλλαγές και στο εσωτερικό και στις ακτές της. Η ιστορία της προσδιορίζεται από την καίρια γεωγραφική της θέση αλλά και από την ιδιότυπη διαμόρφωσή της. Από το 12^ο αιώνα, η Φραγκοκρατία, η Ενετοκρατία και η Αγγλοκρατία διέκοψαν την μακραίωνη βυζαντινή παράδοση και συγχρόνως οδήγησαν στην ανάπτυξη μιας ιδιότυπης και ξεχωριστής από τον Ελλαδικό χώρο πολιτιστικής ζωής. Για επτά αιώνες οι κάτοικοι μένουν αποκομμένοι από την υπόλοιπη Ελλάδα.² Βιώνουν τρεις αιώνες την Φραγκοκρατία και κατόπιν στα μέσα του 15^{ου} αιώνα όταν στην κυρίως Ελλάδα επικρατούσε η σκλαβιά λόγω της τουρκοκρατίας, οι Κεφαλλήνιοι έζησαν τέσσερις αιώνες την Ενετοκρατία και κατόπιν την Αγγλοκρατία. (εικ.2.1.1)

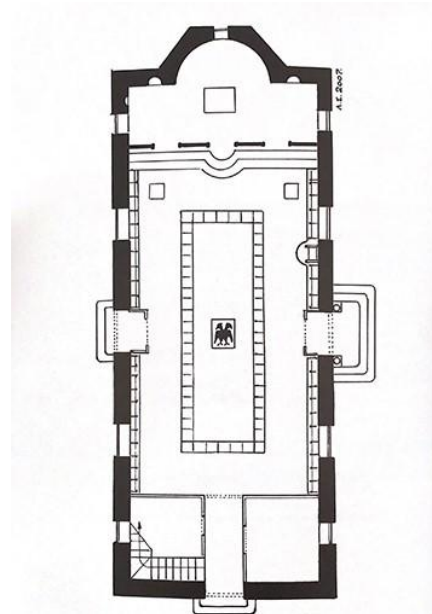

Έτσι, στην Κεφαλονιά διαμορφώθηκε ένα καθεστώς ανάλογο με εκείνο που είχαν οι Βενετοί στον τόπο τους. Θα πει κανείς αμέσως ότι αυτό δεν ήταν ελευθερία, ήταν κατοχή. Θα μπορούσαμε να απαντήσουμε ότι οι Γάλλοι, οι Ρώσοι, οι Βενετοί και οι Άγγλοι βρίσκονταν τότε σ' ένα πολιτιστικό επίπεδο ανώτερο από το επίπεδο των Τούρκων. Αυτό εξηγεί την ικανή πνευματική ανάπτυξη και την ίδρυση ελεύθερων

²Οι Ναοί του Αργοστολίου στα χρόνια της Ένωσης (1864) – Σταματούλα Ζαπάντη, Λάμπρος Σιμάτος.

δημόσιων και ιδιωτικών σχολείων στην Κεφαλονιά, όπως Ακαδημίες. Συνεπώς, η βυζαντινή αρχιτεκτονική και καλλιτεχνική παράδοση διακόπτεται και το νησί ακολουθεί τη δυτικοευρωπαϊκή πορεία αφομοιώνοντας την Αναγέννηση και το μπαρόκ και διαφυλάττοντας την ελληνική συνείδηση και την ορθοδοξία.³ Μέσα απ' όλες αυτές τις δυτικές επιρροές, γεννιέται μια νέα έκφραση που εμφανίζεται σε πολλούς τομείς όπως στην αρχιτεκτονική του νησιού. Άρα καθίσταται αναγκαία η διατύπωση του όρου «επτανησιακή αρχιτεκτονική», μια αρχιτεκτονική με επιδράσεις από τη Δύση διατηρώντας ορισμένα ελληνικά χαρακτηριστικά όπως είναι η σωστή κλίμακα των έργων.

Η παλαιότερη πρωτεύουσα του νησιού βρισκόταν μέσα στο κάστρο του Αγίου Γεωργίου και φαινόταν να περιέχει αξιόλογα μνημεία. Όμως η εγκατάλειψη της πόλης τον 18^ο αιώνα χάρη του αναπτυσσόμενου παραλιακού Αργοστολίου και οι συνεχείς καταστρεπτικοί σεισμοί δεν μας έχουν αφήσει μνημεία, κτίρια, κατοικίες, ναούς τα οποία συνέθεταν την ιδιαίτερη φυσιογνωμία της Κεφαλονιάς. Μέσα στο κάστρο του Αγίου Γεωργίου, σώζεται η εκκλησία της Ευαγγελιστριάς και του Αγίου Σπυρίδωνος. Οι ναοί ανήκαν στον τύπο της ξυλόστεγης μονόκλιτης βασιλικής και στο εσωτερικό τους υπήρχε έντονη διακόσμηση με στοιχεία μπαρόκ και νεοκλασικισμού, υψηλά ξυλόγλυπτα τέμπλα, προσκυνητάρια, καθέδρες, πολυέλαιοι, αποτέλεσμα της μεγάλης οικονομικής ακμής του νησιού και της θρησκευτικότητας των

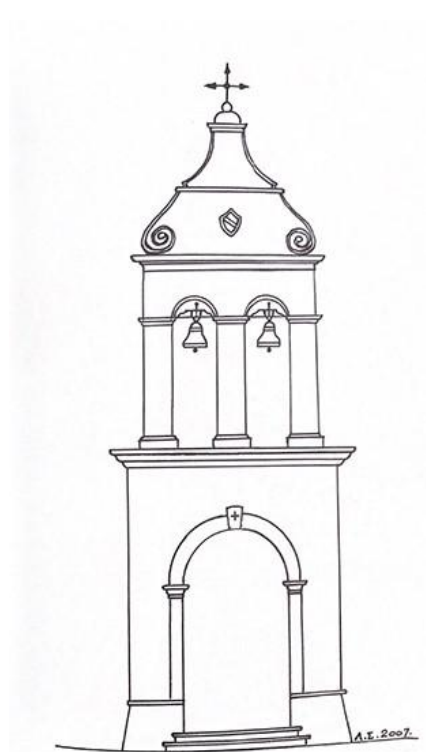

κατοίκων.(εικ.2.1.2)

³ Οι ναοί του Αργοστολίου στα χρόνια της Ένωσης (1864) – Σταματούλα Ζαπάντη, Λάμπρος Σιμάτος.

Εικ.2.1.2 Τυπική κάτοψη μονόκλητης βασιλικής Επτανησιακού ρυθμού (Σχέδιο Λ. Σιμάτου). Οι ναοί του Αργοστολίου στα χρόνια της Ένωσης (1864) – Σταματούλα Ζαπάντη, Λάμπρος Σιμάτος

Οι τοίχοι και η οροφή και τα τέμπλα είναι κατάφορτα από ξυλόγλυπτες, επιχρυσωμένες διακοσμήσεις και τέλος εξωτερικά στολίζεται με πλούσια γλυπτά θυρώματα και περίπλοκα σιδερένια κιγκλιδώματα. Αξιολογότετη κατηγορία αρχιτεκτονικών έργων αποτελούν τα καμπαναριά που απαραίτητα συμπληρώνουν κάθε εκκλησία. Διαμορφώνονται είτε σαν ψηλά τοιχώματα όπου εκεί προστίθενται οι καμπάνες, είτε ως πύργοι, τετραγωνικής κατόψεως και μεγάλου ύψους. Ονομάζονταν με κεφαλληνιακές ονομασίες «πλακέ» ή «φράγκικα» και «βενετσιάνικα» αντίστοιχα. Τα πλακέ καμπαναριά είναι τα παλαιότερα, δεν έχουν μεγάλο ύψος και είναι συνήθως δυο με τρία μέτρα ψηλότερα από τον ναό. (εικ.2.1.3)

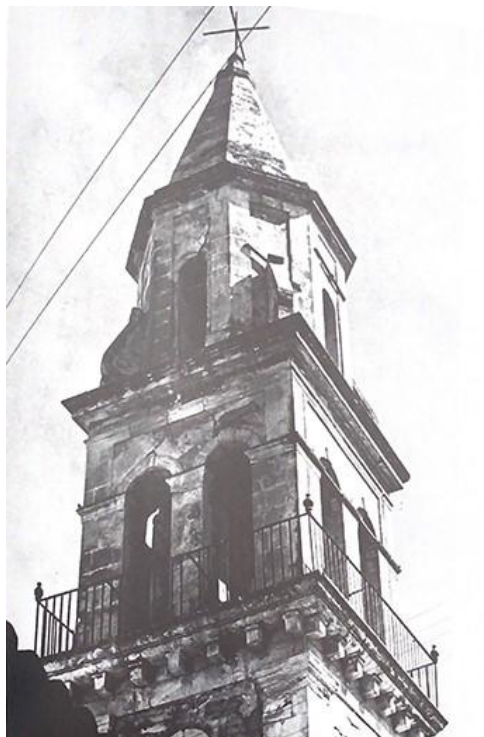

Εικ.2.1.3 Τύπος, «Φράγκικου» κωδωνοστασίου (Σχέδιο Λ. Σιμάτου). Οι ναοί του Αργοστολίου στα χρόνια της Ένωσης (1864) – Σταματούλα Ζαπάντη, Λάμπρος Σιμάτος.

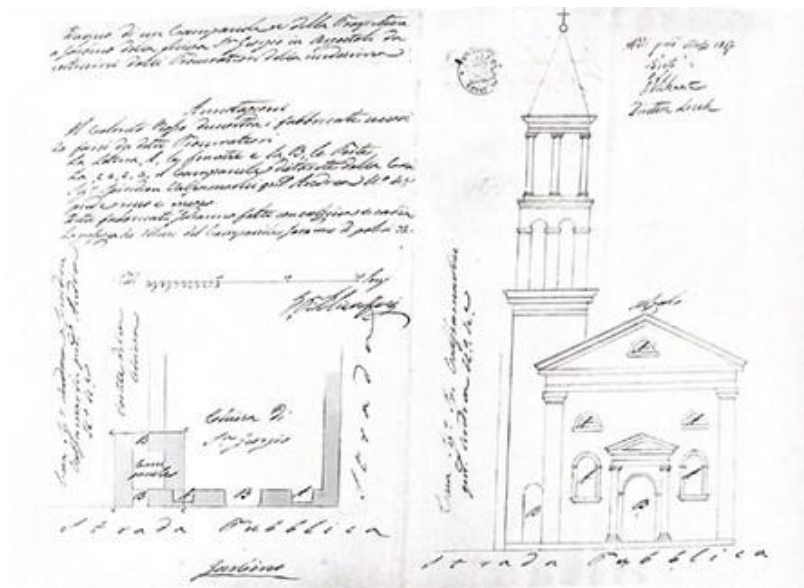
Τα πυργοειδή είναι έργα που δεσπόζουν με την επιβλητικότητά τους στο πολεοδομικό περιβάλλον του Αργοστολίου και φτάνουν σε ύψος από είκοσι έως τριανταπέντε μέτρα. Ο ναός του Αγίου Σπυρίδωνος, της Ευαγγελίστριας και του Αγίου Γεωργίου έχουν πυργοειδή κωδωνοστάσια. (εικ.2.1.4/2.1.5/2.1.6/2.1.7/2.1.8/2.1.9)

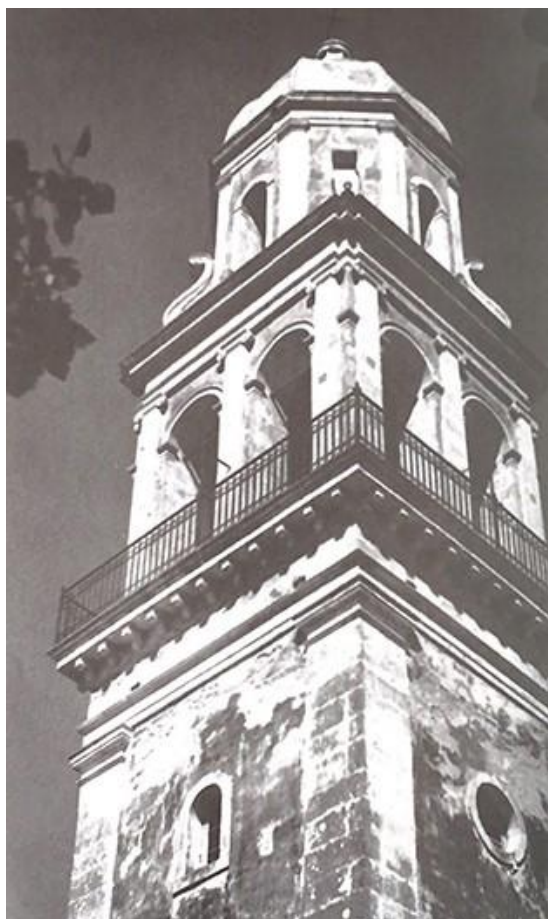
Εικ.2.1.4 Τύπος, πυργοειδούς, «βενετσιάνικου», κωδωνοστασίου (Σχέδιο Α. Σιμάτου). Οι ναοί του Αργοστολίου στα χρόνια της Ένωσης (1864) – Σταματούλα Ζαπάντη, Λάμπρος Σιμάτος.

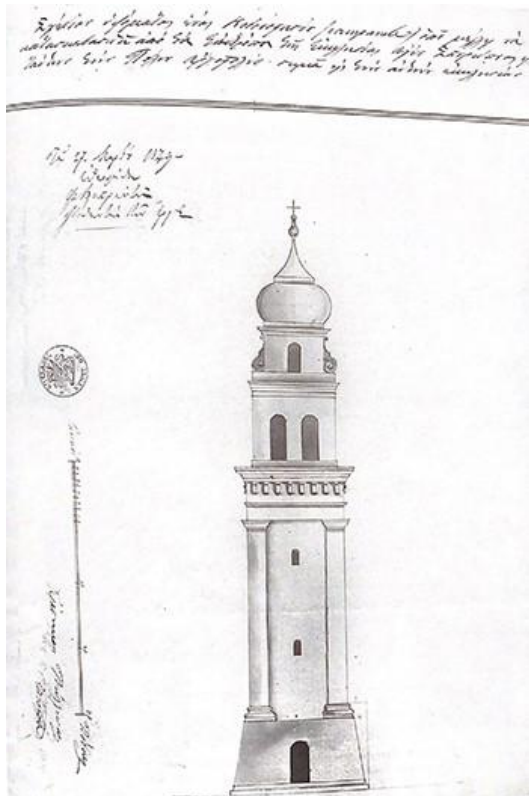
Εικ.2.1.5 Το κωδωνοστάσιο του Αγίου Γεωργίου (Φωτ. Κοργιαλένιο Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Αργοστολίου). Οι ναοί του Αργοστολίου στα χρόνια της Ένωσης (1864) – Σταματούλα Ζαπάντη, Λάμπρος Σιμάτος.

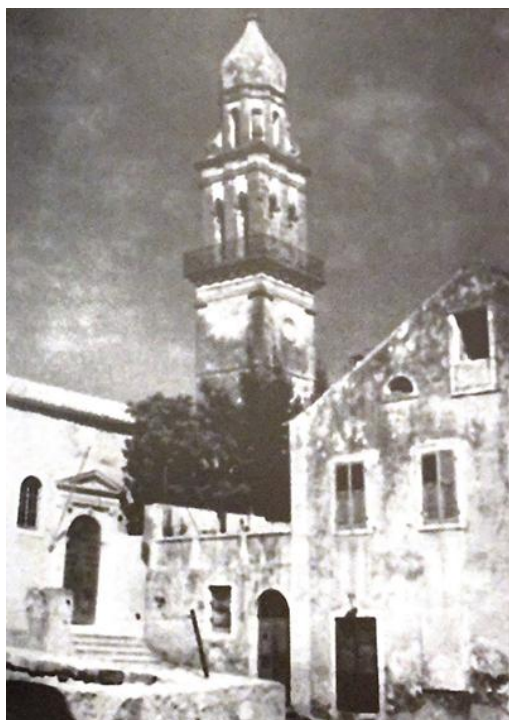
Εικ.2.1.6 Σχέδιο κωδωνοστασίου, (ναός Αγ. Γεωργίου) 1847. (Γ.Α.Κ. – Α.Ν.Κ., Αρχιτεκτονικά Ιονίου Κράτους 1817 – 1864) Οι ναοί του Αργοστολίου στα χρόνια της Ένωσης (1864) – Σταματούλα Ζαπάντη, Λάμπρος Σιμάτος.

Εικ.2.1.7 Το κωδωνοστάσιο του Αγίου Σπυρίδωνος (Φωτ. Κοργιαλένιο Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Αργοστολίου). Οι ναοί του Αργοστολίου στα χρόνια της Ένωσης (1864) – Σταματούλα Ζαπάντη, Λάμπρος Σιμάτος.

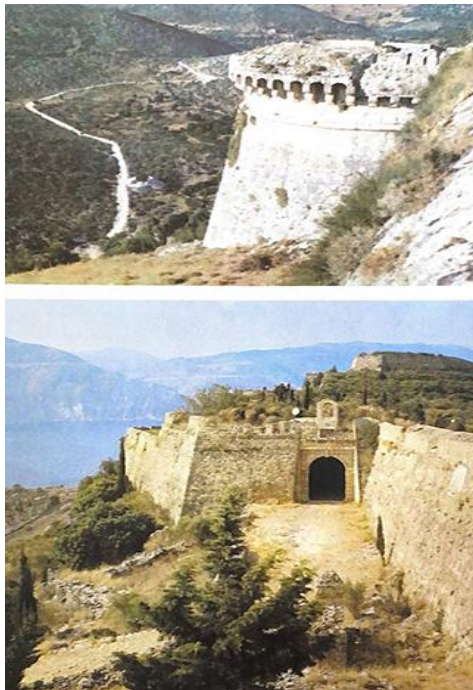
Εικ.2.1.8 Σχέδιο κωδωνοστασίου, (ναός Αγ. Σπυρίδωνος) 1849. (Γ.Α.Κ. – Α.Ν.Κ., Αρχιτεκτονικά Ιονίου Κράτους 1817 – 1864) Οι ναοί του Αργοστολίου στα χρόνια της Ένωσης (1864) – Σταματούλα Ζαπάντη, Λάμπρος Σιμάτος. (Φωτ. Κοργιαλένιο Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Αργοστολίου). Οι ναοί του Αργοστολίου στα χρόνια της Ένωσης (1864) – Σταματούλα Ζαπάντη, Λάμπρος Σιμάτος.

Εικ.2.1.9 Το κωδωνοστάσιο της Υ.Θ. Ευαγγελίστριας, (Φουσάτου). (Φωτ. Κοργιαλένιο Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Αργοστολίου). Οι ναοί του Αργοστολίου στα χρόνια της Ένωσης (1864) – Σταματούλα Ζαπάντη, Λάμπρος Σιμάτος.

Πολλοί από τους πύργους σώζονται μέχρι σήμερα. Απουσιάζουν δε, οι μεταβυζαντινοί ναοδομικοί τύποι που κυριαρχούν στην υπόλοιπη Ελλάδα, καθώς και τα βυζαντινά μνημεία είναι ελάχιστα λόγω της απότομης διακοπής με τη βυζαντινή παράδοση.⁴ Τα διοικητικά μέτρα, σύμφωνα με τις εντολές των Άγγλων και των Ενετών, επηρέασαν αρνητικά την εξέλιξη της βυζαντινής εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής λόγω απαγόρευσης κατασκευής ορθοδόξων ναών.

Όλα τα νησιά των Επτανήσων δεν επηρεάστηκαν στον ίδιο βαθμό από τη Δύση. Η Κέρκυρα παρουσιάζει μεγαλύτερη επίδραση και ακολουθεί η Κεφαλονιά. Βέβαια στην Κεφαλονιά, λόγω των επανειλημμένων φοβερών σεισμών, πολλές πόλεις και οικισμοί καταστράφηκαν με αποτέλεσμα την απώλεια μεγάλου βαθμού δημόσιων κτιρίων, ναών, σπιτιών, καμπαναριών και άλλων μνημείων, τα οποία συνέθεταν ως την εποχή εκείνη την ιδιαίτερη φυσιογνωμία της Κεφαλονιάς. Σώζονται βέβαια ακόμη κάποια μνημεία που μαρτυρούν τη Βενετική κατοχή της Κεφαλονιάς: ο Προμαχώνας του κάστρου του Αγίου Γεωργίου που ως το 1757 υπήρξε πρωτεύουσα του νησιού και η είσοδος του κάστρου της Άσσου. (εικ.2.1.10)

Εικ.2.1.10 Δύο κατάλοιπα της βενετικής κατοχής της Κεφαλονιάς : άνω, προμαχώνας του κάστρου του Αγίου Γεωργίου, που υπήρξε πρωτεύουσα του νησιού ως το 1757, κάτω η είσοδος του κάστρου της Άσσου. (Φωτ. Κ. Ραφαηλίδη, Μ. Κοσμετάτου) Εγκυκλοπαίδεια Δομή: Τόμος 8ος, 1980.

⁴Οι ναοί του Αργοστολίου στα χρόνια της Ένωσης (1864) – Σταματούλα Ζαπάντη, Λάμπρος Σιμάτος.

Την εποχή της Αναγέννησης τα κάστρα και τα φρούρια, έπρεπε όχι μόνο να είναι μέσα άμυνας, αλλά και μνημειώδης έκφραση ισχύος. Πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι η αρχιτεκτονική της Κεφαλονιάς δεν έχει επαρκώς μελετηθεί. Επιπλέον, η αρχιτεκτονική εκφράζει όχι μόνο την προσωπική ιδιοσυγκρασία κάθε καλλιτέχνη, αλλά επηρεάζεται και από την ιστορική πορεία, τις κοινωνικές, οικονομικές, ιδεολογικές συνθήκες του τόπου. Ακόμα, η αρχιτεκτονική διαμορφώνεται από τις γεωμορφολογικές και κλιματικές αλλαγές του τόπου, όπως για παράδειγμα η γεωγραφική θέση, το μέγεθος του νησιού, το πλήθος των οικισμών, η συχνότητα βροχοπτώσεων, αλλά και οι δυνατότητες της τεχνολογίας της εποχής εκείνης, την τεχνική που υπήρχε και τα δομικά υλικά που χρησιμοποιούσαν. (πέτρα-ξύλο)Θα μπορούσαμε να συλλογιστούμε άρα, ότι τα έργα της αρχιτεκτονικής επιτρέπουν να ‘διαβάσουμε’ τις περιπέτειες ενός πολιτισμού με συγκεκριμένο και άμεσο τρόπο και η ιστορία τους είναι πλούσια σε περιεχόμενο, ενδιαφέρουσα αλλά και περίπλοκη. Δεν μπορούμε να τ’ ανακαλύψουμε όλα αυτά με μια ματιά. Αντιθέτως θα πρέπει να μελετήσουμε, να συγκρίνουμε έργα και να εντυφλήσουμε σ’ αυτή την επιστήμη της κατασκευής που μέσα στην τεχνική της κρύβει και την τέχνη. Πάντα ο ρόλος της πρέπει να ανταποκρίνεται σε ωφελμιστικούς σκοπούς ατομικούς ή συλλογικούς, αλλά και σε κοινωνικούς και μορφωτικούς. Έτσι συχνά δημιουργήθηκαν διαφορές αρχιτεκτονικές μορφές.

2.2 Αρχιτεκτονική Κατοικιών

Χάρη των πολλών πλουσίων και ισχυρών οικογενειών στο Αργοστόλι, κατασκευάστηκαν μεγάλα αρχοντικά. Το αρχοντικό ήταν συνήθως τριώροφο. Στον μεσαίο όροφο υπήρχε ο χώρος υποδοχής, με επιβλητικές όψεις και πλούσια επίπλωση.

Με τη σειρά της και η λαϊκή κατοικία παρουσιάζει ενδιαφέρον. Η κάτοψη είναι συμμετρική με κεντρικό στοιχείο τη σάλα και οι ανοιχτές στοές που οδηγούν στο εσωτερικό του σπιτιού. Οι ανοιχτές στοές είναι χαρακτηριστικό της ελληνικής αρχιτεκτονικής. Η εξοχική κατοικία ήταν ένα συγκρότημα που κατασκευαζόταν στα κτήματα των ευγενών έχοντας ως σκοπό την αναψυχή των ιδιοκτητών. Ταυτοχρόνως όμως και την συγκέντρωση γύρω της πολλών βοηθητικών κτισμάτων απαραίτητων για την καλλιέργεια και την εκμετάλλευση του κτήματος. Υπήρχαν ο στάβλος, χώροι για τα εργαλεία, κτίσματα για το προσωπικό, χώροι για τη συγκομιδή. Αυτή η εξοχική κατοικία ήταν κατά το πρότυπο που επικρατούσε στη Βενετία τον Μεσαίωνα και μετά. Κοντά στο χωριό Κουρουκλάτα διασώζεται λαϊκό αγροτικό σπίτι με συμμετρικές όψεις και ξύλινη στέγη. (εικ.2.2.1)

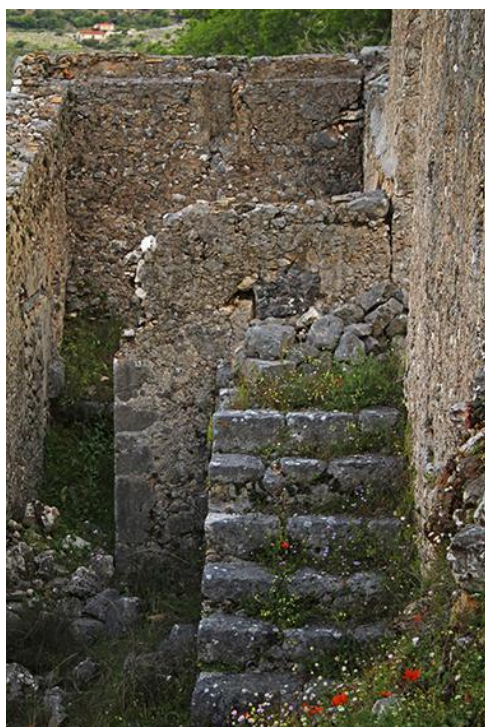
Εικ.2.2.1 Λαϊκό αγροτικό σπίτι στην Κεφαλληνία, κοντά στα Κουρουκμελάτα. Ένα από τα λίγα που σώθηκαν από τους σεισμούς του 1953. Είναι χαρακτηριστικές οι συμμετρικές όψεις και η ξύλινη στέγη, που χρησιμοποιείται σ' όλα τα Επτάνησα. (Φωτ. Ε.΄ Αγριαντώνη).

Στο Αργοστόλι επίσης υπήρχαν πολλά δημόσια και κοινωφελή έργα μεταξύ των οποίων ξεχωρίζουμε το θέατρο «Κέφαλος» κτισμένο το 1857 σύμφωνα με τα πρότυπα των ιταλικών θεάτρων όπερας. Η συνύπαρξη σ' όλες αυτές τις κατασκευές-διαφορετικών στοιχείων όπως του Μπαρόκ του νεοκλασικισμού, της ελληνικής παράδοσης ήταν επιτυχής, δημιουργώντας ένα ταιριαστό σύνολο. Πάντως το Φισκάρδο στο βόρειο μέρος του νησιού είναι ένα απάνεμο μικρό λιμάνι, του οποίου τα σπίτια δεν γκρεμίστηκαν με τους σεισμούς και διατηρούν τον ιδιαίτερο και ενδιαφέροντα χαρακτήρα τους. Είναι σπίτια καπεταναίων αρχοντικά αλλά τα δυτικά στοιχεία είναι πιο απλοποιημένα εφόσον μιλάμε για ένα μικρό λιμάνι στην ύπαιθρο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο – Αρχιτεκτονική Παλαιού Χωριού Φαρσών

3.1 Αρχιτεκτονική Χωριού

Η αρχιτεκτονική του παλιού χωριού των Φαρσών είναι απόδειξη της ιστορικής σημασίας του. Η τοπική πέτρα, μαζί με ασβέστη και άμμο, ενώθηκαν και χρησιμοποιήθηκαν για την τοιχοποιία των σπιτιών. Τα σπίτια είναι πέτρινα και παρόλη τη μεγάλη ένταση των σεισμών συνεχίζουν να στέκονται περήφανα επιδεικνύοντας τη δεξιοτεχνία των κατοίκων της που είχαν την υπομονή με ελάχιστα μέσα να δημιουργήσουν με αγάπη το χώρο τους με αξιοθαύμαστο τρόπο.⁵ Πράγματι, οι κατοικίες μαρτυρούν την μαστοριά και την εφευρετικότητα των κατοικιών. Είναι χτισμένα με τοπική πέτρα αλλά και με μεράκι από τους ίδιους, εφόσον ο καθένας έβαζε πολύ προσωπική εργασία. Η χρήση πέτρας τοπικής προέλευσης βοηθά στη διατήρηση ενός δροσερού εσωτερικού χώρου ακόμη και κατά τους ζεστούς καλοκαιρινούς μήνες. Το χειμώνα αντιθέτως η πέτρα λειτούργησε σαν μονωτικό και διατηρούσε ζεστό το εσωτερικό. (εικ.3.1.1)

Εικ.3.1.1 Σκαλιά σπιτιού στον εξωτερικό χώρο.

⁵Εγκυκλοπαίδεια Δομή: Τόμος 8^{ος}, 1980.

Οι εξωτερικοί χώροι είναι συχνά στολισμένοι με περίπλοκα σκαλίσματα και διακοσμητικά στοιχεία, που αναδεικνύουν τις καλλιτεχνικές ευαισθησίες των κατοίκων αλλά την οικονομική άνεση των οικογενειών. Η αρχιτεκτονική των σπιτιών δίνει έμφαση στη λειτουργικότητα των χώρων προσφέροντας μεγαλύτερη άνεση και πρακτικότητα.

3.2 Αρχιτεκτονική Κατοικίας

Η κατοικία αποτελείται από ένα ισόγειο χώρο, σωστά διαμορφωμένο επιτρέποντας έτσι μεγαλύτερους χώρους διαβίωσης. Ξύλινα δοκάρια εκτείνονταν στην οροφή για να στηρίζουν την στέγη και τα κεραμίδια. Κάποιες κατοικίες είχαν και έναν όροφο ακόμα που διέθετε μεγάλα παράθυρα και μπαλκονάκια προσφέροντας περισσότερο φως στο εσωτερικό αλλά και εκπληκτική θέα στο γύρω τοπίο και στη θάλασσα. Τα παραθυρόφυλλα ήταν ξύλινα, μεγάλα και τοποθετούνται στις προσόψεις των σπιτιών. (εικ.3.2.1)

Εικ.3.2.1 Το καφενείο του χωριού με τα ξύλα τοποθετημένα στην πόρτα και στα παράθυρα.

Στα πλαϊνά και στην βορειοδυτική πλευρά συνήθιζαν να βάζουν ένα μικρό παράθυρο που έφερνε δροσιά το καλοκαίρι λόγω του μαΐστρου που ήταν βορειοδυτικός άνεμος, ιδιαίτερα δροσερός. Θα παρατηρήσουμε ότι τα σπίτια είναι στενά και ομαδοποιημένα μεταξύ τους με σκοπό να καλλιεργείται μια αίσθηση κοινότητας, ανταλλαγής, επικοινωνίας και συντροφικότητας. Αυτός ο σχεδιασμός πρόσφερε περισσότερη προστασία από τα στοιχεία της φύσης ή από οποιαδήποτε άλλη πιθανή απειλή. Η αυλή του σπιτιού στο μπροστινό μέρος του είχε τις αρτάνες που γέμιζαν με όμορφα λουλούδια ανάλογα με την εποχή του χρόνου. Στόλιζαν το χώρο και τα μυρωδάτα βότανα έδιναν το λεπτό άρωμά τους στην ατμόσφαιρα. Η αυλή χρησίμευε ως σημείο συγκέντρωσης για την οικογένεια και τους γείτονες. Μετά το σούρουπο, οι γυναίκες συγκεντρώνονταν στις μάντρες των σπιτιών, στις πεζούλες όπου συζητούσαν και έλεγαν τα νέα του χωριού. Δίπλα στην κύρια κατοικία υπήρχαν χαμηλά κτίσματα που

λέγονταν “παράσπιτα”. Ήταν μικροί βοηθητικοί χώροι που εφάπτονταν στο πλαϊνό μέρος ή στο πίσω μέρος της κατοικίας. Ήταν κουζινάκια, μαγειρείο με φούρνο και πλυσταριό ή μικρά μπανάκια. Στο παλαιό χωριό σε κεντρικό σημείο, βρίσκεται η εκκλησία του Τίμιου Σταυρού, ένας ορθόδοξος τόπος λατρείας που αντανακλά την έντονη θρησκευτικότητα των κατοίκων. Ο χώρος που αποπνέει μια αίσθηση ηρεμίας και πνευματικότητας, αποτελεί και θρησκευτική κληρονομιά για τους νεότερους. Το εξωτερικό του ναού είναι πάντα ασβεστωμένο και λάμπει στο φως του ήλιου. Το κωδωνοστάσιο του ναού είναι ανεξάρτητο από το ναό και ψηλότερο. Στο εσωτερικό του ναού, οι τοιχογραφίες, οι φορητές εικόνες, τα προσκυνητάρια, καθώς και πλήθος άλλων αρχιτεκτονικών στοιχείων δημιουργούν μια ατμόσφαιρα ευλάβειας και ηρεμίας.

Πριν το σεισμό του 1953 υπήρχαν στο παλαιό οικισμό περίπου 150 σπίτια. Λειτουργήσε εξατάξιο δημοτικό σχολείο λόγω των πολλών παιδιών μικρότερων και μεγαλύτερων. Από το κεντρικό δρόμο του χωριού, αριστερά και δεξιά εμφανίζονται μικρά μονοπάτια που οδηγούν σ’ ένα λαβύρινθο από πλήθος κατοικιών με γκρεμισμένους τοίχους. Δίνεται η αίσθηση ότι ο χρόνος σταμάτησε ξαφνικά και όλο το χωριό μαρμάρωσε. Οι ιστορίες παραμένουν χαραγμένες στον ιστό του χωριού και αντηχούν μέσα απ’ τα γυμνά παράθυρα των σπιτιών. (εικ.3.2.2/3.2.3/3.2.4)

Εικ. 3.2.2 Φωτογραφία του Παλιό χωριό των Φαρσών από το δορυφόρο Google Maps.

Εικ. 3.2.3 Φωτογραφία του Παλιό χωριό των Φαρσών από το δορυφόρο Google Maps.

Εικ.3.2.4 Φωτογραφία του Παλιό χωριό των Φαρσών από το δορυφόρο Google Maps.

Καθώς κάποιος περιπλανιέται στα στενά δρομάκια του οικισμού, μεταφέρεται εύκολα πίσω στο χρόνο όπου τα μυστικά ψιθυρίζονται μέσα από τους πέτρινους γκρεμισμένους τοίχους. (εικ.3.2.5)

Εικ.3.2.5 Απομεινάρια γκρεμισμένων τοίχων.

Το παλιό χωριό αποτελεί μια ζωντανή μαρτυρία της πλούσιας ιστορίας και του διαρκούς πνεύματος των Κεφαλλονιτών, προσκαλώντας όσους το επισκέπτονται να ζήσουν την ομορφιά της παράδοσης και να αγκαλιάσουν το παρελθόν μέσα από το παρόν. Με την ανάβασή μας στο παλιό χωριό, θα μεταφερθούμε στην αρχιτεκτονική της απλότητας. Θα εκτιμήσουμε την ομορφιά στις απλές αλλά ανθεκτικές κατασκευές και θα γοητευθούμε από την αλληλεπίδραση του φυσικού κόσμου με τη δημιουργική ευρηματικότητα και την οξυδέρκεια των Κεφαλλονιτών. (εικ.3.2.6/3.2.7)

Εικ.3.2.6 Σκαλοπάτια του παλιού χωριού.

Εικ.3.2.7 Ο δρόμος του χωριού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο – Σεισμός 1953

Οι σεισμοί του 1953 στην Κεφαλονιά ήταν οι καταστρεπτικότεροι των τελευταίων 100 ετών, που επηρέασαν ανεξίτηλα τη ζωή ολόκληρου του νησιού. Προκάλεσαν απώλειες ζωών και πλήρη καταστροφή του Αργοστολίου. Είχαν σαν αποτέλεσμα την απώλεια μεγάλου αριθμού κτιρίων, ναών, καμπαναριών, αρχοντικών και άλλων πόλεων και οικισμών, τα οποία συνέθεταν ως την εποχή εκείνη την ιδιαίτερη πολιτιστική φυσιογνωμία της Κεφαλονιάς.(εικ.4.1/4.2)

Εικ.4.1 Ο Ναός της Ζωοδόχου Πηγής (Μετασεισμικά) (Φωτ. Λ. Σιμάτος) Οι ναοί του Αργοστολίου στα χρόνια της Ένωσης (1864) – Σταματούλα Ζαπάντη, Λάμπρος Σιμάτος.

Εικ.4.2 Καμπαναριό στο χωριό Βασιλικάδες της Κεφαλληνίας, ένα από τα ελάχιστα που σώθηκαν στο νησί από τους σεισμούς του 1953. Το δίλοβο τοξωτό άνοιγμα με το λεπτό κιονίσκο θυμίζει βυζαντινά πρότυπα, ενώ η πυραμιδοειδής βάση του είναι ένα σαφές δυτικό στοιχείο. (Φωτ. Ε.' Αγριαντώνη) Εγκυκλοπαίδεια Δομή: Τόμος 8ος, 1980.

Άφησαν ένα διαρκές αποτύπωμα απ' όπου πέρασαν σε χωριά, μικρότερα ή μεγαλύτερα. Δυστυχώς, η καταστροφή εντάθηκε περισσότερο με κατολισθήσεις που ακολούθησαν λόγω των μετασεισμών. Συνεπώς, στις 12 Αυγούστου το 1953, ο καταστροφικός σεισμός άλλαξε για πάντα το τοπίο και τις ζωές, όχι μόνο των κατοίκων της Κεφαλονιάς αλλά γενικότερα τον Ιονίου. Με μέγεθος 7,3 Ρίχτερ κατατάσσεται ως ένας από τους ισχυρότερους σεισμούς στην ελληνική ιστορία του 20^{ου} αιώνα. Οι δονήσεις έγιναν αισθητές πολύ πέρα από το νησί, συμπεριλαμβανομένων των νησιών της Ζακύνθου, της Ιθάκης, καθώς και σε τμήματα της δυτικής Ελλάδας και της νότιας Ιταλίας, προκαλώντας σημαντικές ζημιές σε γειτονικές περιοχές. Εκτιμάται ότι 455 άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους και 2.420 τραυματίστηκαν. Μετά τους σεισμούς, την καταστροφή της τοπικής οικονομίας και την αδυναμία δημιουργίας δομών, η Ελληνική Κυβέρνηση φοβήθηκε για μεγάλο κύμα μετανάστευσης προς την Αθήνα και το εξωτερικό, κι' έτσι απαγόρευσε την έξοδο από τα νησιά. Ωστόσο, είχαν δίκιο καθώς μέσα σε 20 χρόνια, ο πληθυσμός της Κεφαλονιάς, της Ιθάκης και της Ζακύνθου, έφτασε τα 66.929, δηλαδή μειώθηκε 27,80%. Λίγο καιρό αργότερο ξεκίνησε ένα πρόγραμμα διεθνούς βοήθειας ανάκαμψης με σκοπό την αποκατάσταση των κατεστραμμένων υποδομών και της ανοικοδόμησης του νησιού. Συγκεκριμένα, στην Κεφαλονιά ανοικοδομήθηκαν με την αρωγή της Μεγάλης Βρετανίας οι περιοχές Σάμη και Βλαχάτα, ενώ η Αγία Ευφημία και η Λακήθρα από την Γαλλία. Συνολικά χτίστηκαν στο νησί 27.400 νέες κατοικίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο – Ερωτήματα/Επεξηγήσεις

Οι φωτογραφίες συχνά περικλείουν μια πληθώρα κρυμμένων λεπτομερειών και αντικειμένων που μπορεί να διαφεύγουν της περιστασιακής παρατήρησης και απαιτούν βαθύτερη εξερεύνηση και αποσαφήνιση. Πολλές φορές θεωρούμε ότι οι φωτογραφίες είναι στιγμιότυπα απλώς παγωμένα στον χρόνο. Ωστόσο οι φωτογραφίες είναι περίπλοκες συνθέσεις που μπορούν να αποκαλύψουν ιστορίες, συναισθήματα και γνώση. Για να αντιληφθεί κανείς πραγματικά την πλήρη σημασία μιας φωτογραφίας πρέπει να συμμετάσχει σε μια διαδικασία προσεκτικής ανάλυσης και ερμηνείας. Εκτός των φωτογραφιών, οι απορίες αυτές δημιουργούνται και από μια εξερεύνηση στο χωριό. Ο επισκέπτης βλέπει, παρατηρεί αλλά δεν γνωρίζει λεπτομέρειες και ζητά εξηγήσεις. Γεννιούνται απορίες που συγκεντρώνονται σ' αυτή την υπό ενότητα για να επεξηγηθούν αμέσως μετά.

1. Ανάγλυφες λεπτομέρειες έξω από τις πόρτες σε ορισμένα σπίτια.
2. Τρύπες στους τοίχους, ορισμένες από αυτές ήταν σφραγισμένες με πέτρες.
3. Ξύλα τοποθετημένα πάνω από τα κουφώματα της πόρτας και των παραθύρων.
4. Στρογγυλό στόμιο.
5. Στέρνα και ποτίστρα.
6. Φούρνος.
7. Μηχανήματα ελαιοτριβείου.

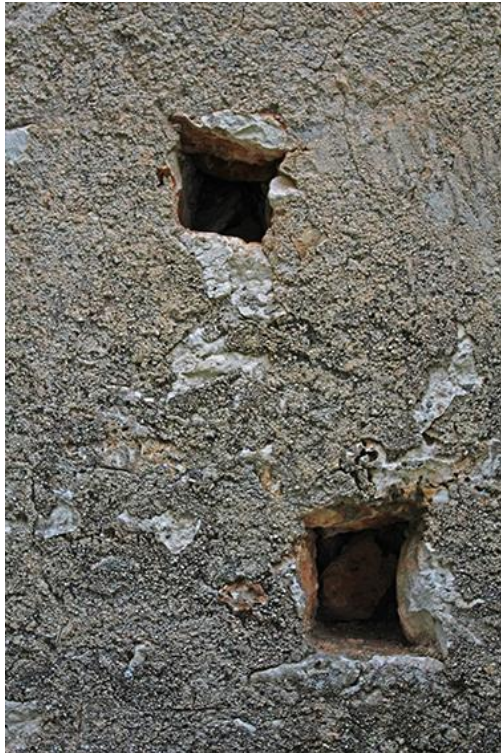
Επεξηγήσεις:

1. Οι ανάγλυφες λεπτομέρειες στις εξώπορτες των σπιτιών, βρίσκονταν από την μια πλευρά του χωριού, όπου εκεί ήταν τα εύπορα σπίτια. (εικ.5.1/5.2)
Ζούσαν καπετάνιοι και ναυτικοί που είχαν την οικονομική δυνατότητα παράλληλη την ανέχεια της εποχής. Ακόμα και μέσα στα σπίτια, τα ταβάνια τους ήταν σκαλισμένα με ανάγλυφες ζωγραφίες. (εικ.5.3)

Εικ. 5.1/5.2/5.3 Ανάγλυφες λεπτομέρειες έξω από τα εύπορα σπίτια – Απόδιακου Μαρία.

2. Οι τρύπες στους τοίχους ονομάζονται σκαλώτρυπες και όπως υπονοεί και το όνομά τους, χρησίμευαν σαν σκαλωσιές για να προσθέτουν ορόφους στα σπίτια τους, τουλάχιστον εκείνοι που μπορούσαν.(εικ.5.4)

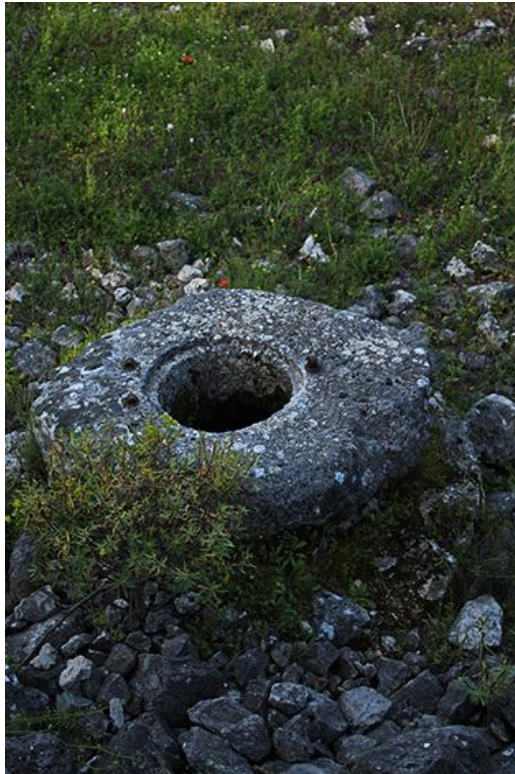
Εικ.5.4 Σκαλώτρυπες – Απόδιακου Μαρία.

3. Τα ξύλα αυτά ονομάζονταν ανώφλια. Ανώφλι πόρτας και ανώφλι παραθύρου. (εικ.5.5/5.6) Το ανώφλι ήταν είτε πέτρινο, είτε από κάποιο άγριο ξύλο που δεν σάπιζε. Τα περισσότερα σπίτια του χωριού είχαν ξύλινα ανώφλια. Η επιλογή των ξύλινων ήταν σοφή, εφόσον ήταν γερά και κράτησαν μετά τον σεισμό μέχρι και σήμερα σε αντίθεση με τα πέτρινα που καταστράφηκαν.

Εικ.5.5/5.6 Ανώφλια – Απόδιακου Μαρία.

4. Ονομάζεται βέρα (εικ.5.7) το στρογγυλό στόμιο της στέρνας που χρησίμευε σαν δεξαμενή νερού, γιατί δυστυχώς τα Φάρσα δεν είχαν τρεχούμενο νερό. Χρησιμοποιούσαν τις δεξαμενές αυτές που τις γέμιζαν με νερό της βροχής, γι' αυτό και στα κεραμίδια κάθε σπιτιού υπήρχε κατασκευή καναλιού που διοχέτευε το βρόχινο νερό μέσα στη στέρνα. Έτσι πότιζαν τα ζώα τους ,τις καλλιέργειες τους και το χρησιμοποιούσαν για τις δικές τους καθημερινές ανάγκες.

Εικ.5.7 Βέρα – Απόδιακου Μαρία.

5. Η στέρνα πολλές φορές περιβαλλόταν από ένα τελείωμα τετράγωνο, τσιμεντένιο και στο πάνω μέρος υπήρχε σιδερένιο καπάκι που σφράγιζε την δεξαμενή. (εικ.5.8) Ήταν πολύτιμη η συλλογή του νερού, αφού συλλεγόταν μόνο τους μήνες που έβρεχε. Δίπλα ακριβώς στην στέρνα, συχνά ήταν τοποθετημένη η ποτίστρα των ζώων, για να είναι εύκολη η παροχή από την στέρνα.

Εικ.5.8 Στέρνα – Απόδιακου Μαρία

6. Ο φούρνος των σπιτιών της εποχής ήταν πάντα γωνιακός, κτισμένος με τούβλα, αφήνοντας χώρο στρογγυλό για την παρασκευή του φαγητού. (εικ.5.9)

Εικ.5.9 Φούρνος – Απόδιακου Μαρία.

7. Όπως παρατηρούμε και στις φωτογραφίες, αναγνωρίσαμε εύκολα το ελαιοτριβείο του παλιού χωριού. Το κτίριο είναι ένα καπετανόσπιτο, διάφορο σπίτι, της γνωστής οικογενείας των Βαλλιανάτων, που είχαν καικια και

ιστιοφόρα. Στον πάνω όροφο έμεναν τα αδέλφια και κάτω στεγαζόταν, το σύγχρονο για την εποχή εκείνη, ελαιοτριβείο. Διέθετε τρία μηχανήματα για την επεξεργασία της ελιάς και την παραγωγή ελαιόλαδου. Η διαδικασία ήταν η εξής:

Αφού έπλεναν τις ελιές, έκαναν την αποφύλλωση χειρονακτικά, τις τοποθετούσαν σε μηχανήμα (εικ.5.10), το οποίο το γύριζε άλογο για να συνθλίψει τις ελιές και να γίνουν μια μάζα. Έπαιρναν την ελαιοζύμη αυτή και την τοποθετούσαν στην πρέσα που λεγόταν κοχλίας και στο λιθάρι (εικ.5.11), όπου συμπιεζόταν εκ νέου, και έτσι έβγαινε το λάδι. Στις περιπτώσεις που υπήρχαν ακόμα ορισμένα κομματάκια ελιάς, χρησιμοποιούσαν το μηχανήμα που λεγόταν βύτσι που επέτρεπε καλύτερη σύνθλιψη του καρπού (εικ.5.12) για να πιεστεί περισσότερο και να παραχθεί ολοκάθαρο το ελαιόλαδο.

Εικ.5.10 Μηχάνημα – Απόδιακου Μαρία.

Εικ.5.11 Κοχλίας και Λιθάρι – Απόδιακου Μαρία.

Εικ.5.12 Βύτσι – Απόδιακου Μαρία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο – Νέο Χωριό

Οι Φαρσινοί, εξαιτίας του σεισμού, αποφάσισαν να μετακινηθούν χαμηλότερα, να κατασκευάσουν το νέο χωριό σε μικρότερο υψόμετρο κοντά στον επαρχιακό δρόμο του Αργοστολίου. (εικ.6.1/6.2/6.3)

Εικ.6.1 Φωτογραφία Νέου χωριού Φαρσών – Απόδιακου Μαρία.

Εικ.6.2 Φωτογραφία Νέου χωριού Φαρσών – Απόδιακου Μαρία.

Εικ.6.3 Φωτογραφία Νέου χωριού Φαρσών – Απόδιακου Μαρία.

Είναι ένα χωριό που καλύπτει τις ανάγκες των κατοίκων αλλά και των επισκεπτών τους. Ταυτόχρονα συνδυάζει τη θάλασσα με το βουνό, είναι ορεινό μέρος με πεύκα και θάμνους, αλλά και παραθαλάσσιο προσφέροντας στους ντόπιους αλλά και στους επισκέπτες στιγμές χαλάρωσης και ηρεμίας κάνοντας μπάνιο ή ψάρεμα. Δύο είναι οι παραλίες του χωριού, το Λιμνιόνι και η Λυγιά, σε απόσταση 3 λεπτών από το χωριό. Διαθέτει άνετες κατοικίες, χώρους εστίασης και τουριστικές υποδομές. Επιπλέον, το χωριό βλέπει προς τον εσωτερικό κόλπο της Κεφαλονιάς και προσφέρει μια μαγική θέα με τα φώτα των απέναντι χωριών να λαμπυρίζουν. Διοργανώνονται διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις, ιδιαίτερα την καλοκαιρινή περίοδο, στα οποία συγκεντρώνεται κόσμος από τα γύρω χωριά του νησιού για να συμμετέχουν και εκείνοι. Όταν γίνεται πανηγύρι όλοι χορεύουν το παραδοσιακό χορό της Κεφαλονιάς, τον μάλο. Στις 9 Μαΐου, η πλατεία στολίζεται και γιορτάζει η εκκλησία του Αγίου Χριστοφόρου. Η πλατεία του χωριού είναι τόπος συγκέντρωσης μικρών παιδιών καθημερινά, που χαίρονται και παίζουν με τους φίλους τους. Τα Φάρσα απέχουν μόλις 12 χιλιόμετρα από το Αργοστόλι και βρίσκεται σε πλεονεκτική θέση γιατί ο επισκέπτης μπορεί να μετακινηθεί στο εσωτερικό του νησιού γρήγορα και εύκολα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο – Φωτογραφία Ερειπίων

Οι εγκαταλελειμμένοι χώροι μας εντυπωσιάζουν όλους, είτε φωτογράφους, είτε όχι, για την ομορφιά τους και για την κρυμμένη ιστορία τους. Η φωτογραφία ερειπίων είναι ένα συναρπαστικό είδος που αποτυπώνει την ομορφιά, την ιστορία αλλά και τη φθορά που υφίστανται οι παλιές και εγκαταλελειμμένες κατασκευές. Η φωτογραφία ερειπίων επιτρέπει στους φωτογράφους να εξερευνήσουν και να αποτυπώσουν το πέρασμα του χρόνου του κάθε χώρου, τις ιστορίες ξεχασμένων πολιτισμών και να αναδείξουν στοιχεία αρχιτεκτονικής της αντίστοιχης εποχής. Τέλος ,έρχονται στο φως ξεχασμένες συνήθειες, λαογραφικά και θρησκευτικά έθιμα ενός λαού. Οι χώροι αυτοί έχουν ιστορική σημασία και χαρακτηρίζονται ως ανοιχτά μουσεία καθώς τα εκθέματα βρίσκονται σε ανοιχτό χώρο, είτε πρόκειται για ιδιωτικό είτε για δημόσιο. Μπορεί να είναι, αρχαίοι ναοί, οικισμοί ή βιομηχανικά κτίρια. Φωτογραφίζοντας αυτά τα ερείπια, οι φωτογράφοι έχουν την δυνατότητα να ταξιδέψουν πίσω στο χρόνο, να τεκμηριώσουν την ιστορία και να καλύψουν τα κενά με ζωντανά παραδείγματα. Η περιοχή των ερειπίων είναι ξεχωριστή, με θρυμματισμένους τοίχους, κατάφυτη βλάστηση και συναρπαστικό παιχνίδι φωτός και σκιών. Δημιουργούν μια αίσθηση μυστηρίου, αιχμαλωτίζοντας την φαντασία των επισκεπτών και πυροδοτώντας την περιέργεια τους για το παρελθόν. Οι φωτογράφοι μπορούν να χρησιμοποιήσουν την ατμόσφαιρα που αποπνέει ένα τέτοιο τοπίο για να δημιουργήσουν υποβλητικές και συναισθηματικά φορτισμένες εικόνες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο – Φωτογράφοι

8.1 Φωτογράφοι του 20^{ου} αιώνα

1. Σπύρος Μελετζής

Ο Σπύρος Μελετζής έγινε ιδιαίτερα γνωστός ως φωτογράφος της Αντίστασης. Τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο με την εισβολή των Γερμανών στην Ευρυτανία, φωτογράφιζε τους αντάρτες στα βουνά και την καμένη πόλη του Καρπενησίου από τους Γερμανούς. Μέσα από τις φωτογραφίες της καταστροφής του Καρπενησίου, αποτυπώνει τον φόβο των κατοίκων, την πείνα και τις δύσκολες στιγμές που έζησαν από την λεηλασία. Τα γκρεμισμένα σπίτια, οι μαυρισμένοι τοίχοι και οι γεμάτοι με πεσμένα τσιμέντα δρόμοι δείχνουν τι καταστροφή προκάλεσαν στο πέρασμά τους οι Γερμανοί. Ο Σπύρος Μελετζής κατάφερε να φωτογραφίσει την καταστροφή αυτή, με πολύ δυνατές εικόνες και μας κάνει να νιώθουμε τη φωτιά, τον όλεθρο, την απόγνωση των κατοίκων σαν να βρισκόμασταν εκεί.

Φωτογραφίες του Σπύρου Μελετζή από την καταστροφή στο Καρπενήσι.

2. **Wilhelm Von Gloeden**

Ο Wilhelm Von Gloeden ήταν Γερμανός φωτογράφος του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα και ιδιαίτερα γνωστός για τις γυμνές φωτογραφίες αγοριών στην Σικελία. Ασχολήθηκε ιδιαίτερα με την φωτογράφιση αρχαιολογικών χώρων και αρχαίων ερειπίων. Μέσα από τις φωτογραφίες του, παρατηρούμε ένα ενδιαφέρον για την πολιτιστική κληρονομιά της Ελλάδας. Ακόμα, βλέπουμε να στολίζει τα ερείπια με την παρουσία του ανθρώπινου στοιχείου. Οι λήψεις ήταν σκηνοθετημένες και τα μοντέλα με συγκεκριμένη ενδυμασία ήταν τοποθετημένα στους χώρους των ερειπίων.

Οι φωτογραφίες του συνοδεύονται από επιστημονικές δημοσιεύσεις, ενισχύοντας την κατανόηση της αρχαίας ελληνικής ιστορίας και αρχαιολογίας.

Τα ερείπια στις φωτογραφίες του, μπορούν να θεωρηθούν ως σύμβολα που προσθέτουν βάθος στην αφήγηση των εικόνων του. Τα ερείπια παρέχουν εντυπωσιακές συνθέσεις και αναδεικνύεται η ουσία. Αποτυπώνεται όλο το ιστορικό πλαίσιο και αυτό βοηθάει στην διάδοση των γνώσεων για την αρχαία Ελλάδα. Ο Wilhelm Gloeden χρησιμοποιούσε αρχιτεκτονικά στοιχεία και το φυσικό περιβάλλον για να αναδείξει όλους τους αρχαιολογικούς τόπους, γνωστούς και άγνωστους της Ελλάδος.

Φωτογραφίες του Wilhelm Von Gloeden.

8.2 Σύγχρονοι Φωτογράφοι

Οι εγκαταλελειμμένοι χώροι, τα ερείπια κτιρίων είναι τόποι που τραβάνε την προσοχή όλων. Εκτός των συναισθημάτων που προκαλούν, οδηγούν τους θεατές στην αναζήτηση της ιστορίας. Κάθε τοποθεσία φέρει μια μοναδική αφήγηση, μια σιωπηλή μαρτυρία για την ροή της ιστορίας, τις ανθρώπινες φιλοδοξίες των κατοίκων, τις συνήθειες, τα έθιμά τους και τα έργα τους. Ψιθυρίζουν ιστορίες ξεχασμένων καιρών και αναμνήσεις που έχουν ξεθωριάσει. Αρκετοί φωτογράφοι έχουν ασχοληθεί με εγκαταλελειμμένους και ερειπωμένους χώρους στη διάρκεια της επαγγελματικής τους εμπειρίας. Ωστόσο, λίγοι είναι αυτοί που έχουν εστιάσει σ' αυτό το φωτογραφικό είδος μέσα από διάφορα ταξίδια ανά τον κόσμο, αναζητώντας τον πολιτισμό, την τέχνη, την κοινωνική ζωή και τις συνθήκες της οικονομίας. Οι Lucien Clergue, Thomas Jorion, Roman Robroek, Christian Richter είναι φωτογράφοι με παρόμοιες αναζητήσεις και έχουν στις εκθέσεις τους πολλά κοινά σημεία με το παραδοσιακό οικισμό των Φαρσών.

1. Lucien Clergue

Ο Γάλλος φωτογράφος Lucien Clergue ήταν γνωστός για την φωτογράφιση εγκαταλελειμμένων οικισμών και την πρωτοποριακή δουλειά του στην ασπρόμαυρη φωτογραφία. Η ικανότητά του να συλλαμβάνει την ουσία των τόπων μέσω υποβλητικών εικόνων συνέβαλε στην εξέλιξη της φωτογραφίας. Μέσα από τις φωτογραφίες των εγκαταλελειμμένων περιοχών, αποτυπώνονται έντονα συναισθήματα μελαγχολίας και νοσταλγίας. Οι θεατές αναζητούν και την ιστορία των εγκαταλελειμμένων χώρων που κρύβεται πίσω από μια φωτογραφία.

Ο Lucien Clergue χρησιμοποιούσε έντονες αντιθέσεις σκιάς και φωτός, δημιουργώντας έτσι δραματικές συνθέσεις στις φωτογραφίες του. Στις φωτογραφίες του περιλάμβανε τις περισσότερες φορές και το ανθρώπινο στοιχείο. Επρόκειτο για μια σκηνοθετημένη ατμόσφαιρα, που πρότρεπε τους θεατές να ζήσουν μια ιστορία που διαδραματίζεται στα εγκαταλελειμμένα μέρη. Δεν ήταν αυθόρμητες, απλές και εύκολες οι λήψεις με τη συνοδεία μοντέλων. Από την στάση του σώματος, το ντύσιμο, αλλά και την επιλογή

των μοντέλων καταλαβαίνουμε ότι μιλάμε για ένα σκηνοθετημένο concept. Η σωστή τοποθέτηση των μοντέλων στο κάδρο βοηθάει στην επιτυχημένη οπτική αρμονία. Είχε επιλέξει τις σκηνοθετημένες λήψεις για να δημιουργεί μια αίσθηση συναισθήματος και αφήγησης, ενισχύοντας και ζωντανεύοντας τη φωτογραφία. Ενσωματώνοντας αυτές τις σκηνοθετημένες ιδέες στις φωτογραφίες των εγκαταλελειμμένων χώρων, ο Lucien Clergue, μετέτρεψε αυτά τα μέρη από απλή τεκμηρίωση της φθοράς, σε καλλιτεχνικές εκφράσεις που αντιστοιχούσαν σε συναισθηματικό επίπεδο.

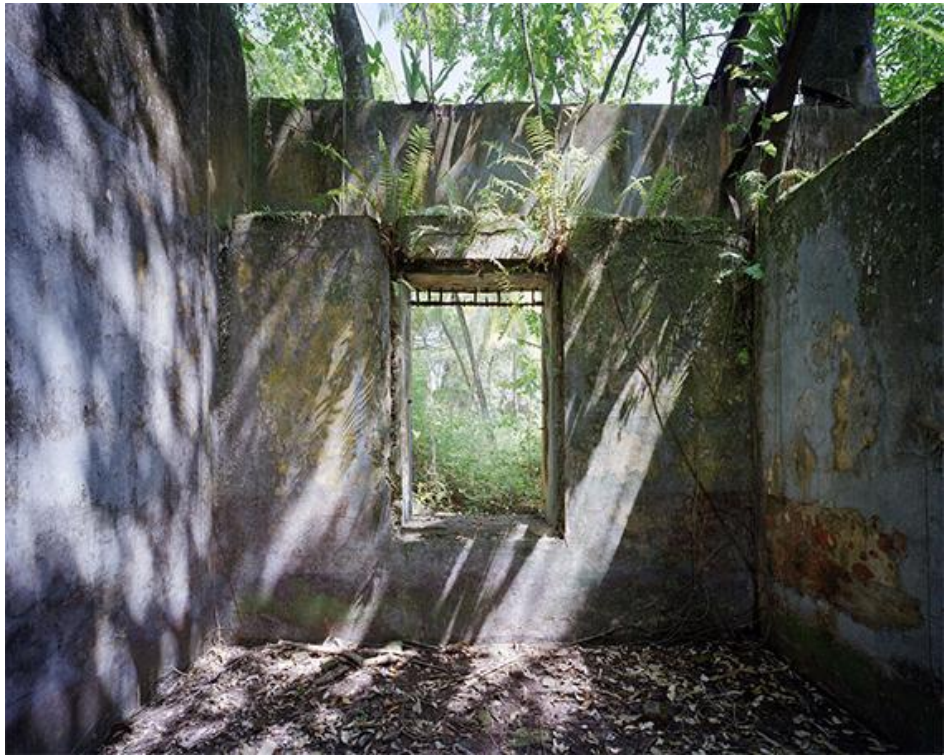

Φωτογραφίες του Lucien Clergue.

2. Thomas Jorion

Ο Thomas Jorion είναι γνωστός φωτογράφος για την αποτύπωση της ομορφιάς των εγκαταλελειμμένων οικισμών από την φθορά και ξεχασμένων τόπων από την πάροδο του χρόνου. Εστιάζει κυρίως στην αρχιτεκτονική ερειπίων και στους εσωτερικούς χώρους των κατοικιών, οι οποίες εγκαταλείφθηκαν εξαιτίας της αστυφιλίας, οικονομικών και κοινωνικών αναγκών, και γενικότερα λόγω της αστικοποίησης. Ο Jorion προσέχει την κάθε λεπτομέρεια αυτών των χώρων, όπως και την σύνθεση που υπάρχει στις εικόνες του με την υφή και το φως. Μέσα από τις φωτογραφίες του μεταδίδεται η αίσθηση νοσταλγίας και αναμνήσεων. Ο συνδυασμός των χρωμάτων και του φωτός που εισβάλλει στα σπίτια, δημιουργεί έντονες αντιθέσεις και συγκρίσεις μεταξύ φύσης και κατοικιών. Οι εικόνες του προσδίδουν κι' άλλα στοιχεία όπως τον αέναο κύκλο της ζωής, την ματαιότητα και την πορεία προς το τέλος. Ο Thomas Jorion οδηγεί τους θεατές στην αναζήτηση της ιστορίας των εγκαταλελειμμένων οικισμών. Τους βοηθά να σκεφτούν τη ζωντάνια, την έντονη δραστηριότητα, τη δόξα που είχαν τα αρχοντικά όταν αυτά ήταν κατοικήσιμα.

Φωτογραφίες του ThomasJorion.

3. **RomanRobroek**

Ο RomanRobroek είναι Ολλανδός φωτογράφος και είναι γνωστός για τις αστικές φωτογραφίες σε διάφορα μέρη του κόσμου. Η λατρεία του για τα άδεια σπίτια, τα ερειπωμένα και γενικότερα η αγάπη του για την αστική παρακμή, δικαιολογείται από το μυστήριο που κρύβεται σ' αυτά και το πλήθος των ερωτημάτων που γεννιούνται. Οι συνθέσεις του, προκαλούν μια αίσθηση περιέργειας και προτρέπουν τους θεατές να αναρωτηθούν για την ιστορία, την τέχνη, την πορεία των τόπων που καταγράφει. Στις φωτογραφίες του παρατηρούμε τη βλάστηση που ξεπροβάλλει στο εσωτερικό των σπιτιών. Τρυπώνει μέσα στα σπίτια σαν να βρισκόταν από πάντα εκεί. Αυτό άλλωστε διακρίνεται και στα σπίτια του χωριού Φαρσών, η βλάστηση γίνεται ο νόμιμος και μοναδικός κάτοικός τους. Δέντρα και θάμνοι φυτρώνουν μέσα στις αυλές

και στα δωμάτια των κατοικιών. Ο συνδυασμός του φυσικού φωτισμού με το πράσινο της βλάστησης, δημιουργεί καθηλωτικές και πραγματικές εικόνες.

Φωτογραφίες του RomanRobroek.

4. ChristianRichter

Ο ChristianRichter είναι Γερμανός φωτογράφος, ο οποίος εστιάζει και αυτός στην φωτογραφία εγκαταλελειμμένων τόπων και ερειπίων. Δεν φωτογράφιζε μόνο σπίτια, αλλά εργοστάσια, νοσοκομεία, παρεκκλήσια, θέατρα και οποιοδήποτε κτίριο ήταν ενδιαφέρον για εκείνον. Η φωτογραφία του εστιάζει κυρίως στην αλληλεπίδραση του φωτός, της σκιάς και της υφής μέσα σε εγκαταλελειμμένους χώρους. Μέσα από τον φακό του, καταγράφει την περίπλοκη αποσύνθεση, το ξεφλούδισμα του χρώματος, τη φθορά ακόμα και την υγρασία στους τοίχους. Οι συνθέσεις του προκαλούν μια αίσθηση μυστηρίου και φόβου, γιατί οι χώροι είναι τεράστιοι με σάλες, εσωτερικές σκάλες, παράθυρα και πόρτες ετοιμόρροπες. Στις εικόνες του ChristianRichter, η βλάστηση έχει καλύψει ακόμα και τα έπιπλα στο χώρο και το πράσινο που κυριαρχεί άλλοτε πολύ, άλλοτε λίγο, δίνει μια διάσταση λήθης και μόνιμης εγκατάλειψης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο – Backstage

9.1 Δυσκολίες Φωτογράφισης

Η φωτογράφιση εγκαταλελειμμένων οικισμών είναι μια συναρπαστική πρόκληση, ωστόσο συνοδεύεται και από τις δικές της δυσκολίες. Απαιτεί ένα μείγμα τεχνικών δεξιοτήτων και δημιουργικότητας. Επιπλέον, η προσέγγιση ενός τέτοιου τόπου, προϋποθέτει σεβασμό για την ιστορία που κρύβει και κατανόηση του για το συναισθηματικό φορτίο που αποπνέει. Ξεπερνώντας τις δυσκολίες και προσεγγίζοντας τη διαδικασία με ευαισθησία, οι φωτογράφοι όχι μόνο δημιουργούν συναρπαστικά έργα που γοητεύουν το κοινό αλλά και αποτυπώνουν χώρους που γίνονται ευρέως γνωστοί. Προέκυψαν δυσκολίες κατά την διάρκεια της φωτογράφισης, χωρίς όμως να σταθούν εμπόδιο στο τελικό αποτέλεσμα.

1. Ο καιρός και η εποχή που πραγματοποιείται η φωτογράφιση, επηρεάζουν σημαντικά την ατμόσφαιρα των φωτογραφιών και τις εικόνες λήψης. Οι αλλαγές στο κλίμα και στις εποχές μπορούν να προκαλέσουν διαφορετικές συνθήκες φωτισμού και οπτικών στοιχείων. Τα καιρικά φαινόμενα όπως η βροχή, ο άνεμος και οι ακραίες θερμοκρασίες μπορεί να κάνουν δύσκολη τη λήψη εικόνων υψηλής ποιότητας. Για παράδειγμα, η αποτύπωση ενός εγκαταλελειμμένου οικισμού στο έντονο ηλιακό φως ή κατά τη διάρκεια ενός βροχερού καιρού, δημιουργεί φωτογραφίες που δεν αναδεικνύουν σωστά τα σπίτια και προκαλούν λανθασμένα συναισθήματα στους θεατές. Την περίοδο που πραγματοποίησα την φωτογράφιση, ο καιρός ήταν συνεφώδης με περιόδους βροχής σε καθημερινή βάση. Ωστόσο, με τη συνεχή προσπάθειά μου πέτυχα συνεφιά και ήπιο φως. Η συνεφιά και το ήπιο φως του ήλιου ήταν πιο φιλικά και κατάλληλα για να αποτυπωθούν σωστά στο φακό τα κτίσματα και η φύση.
2. Ο φωτισμός είναι μια σημαντική δυσκολία που ήρθα αντιμέτωπη. Εγκαταλελειμμένα σπίτια, ορισμένα χωρίς στέγες και παράθυρα, άλλα χωρίς πλευρικούς τοίχους με ανοίγματα, αφήνουν το φωτισμό να διεισδύει μέσα

στον χώρο με απρόβλεπτο και ανομοιόμορφο τρόπο. Δημιουργούνται σκληρές αντιθέσεις και δύσκολες σκιές, καθιστώντας δύσκολη την επίτευξη ισορροπημένων και οπτικά ευχάριστων λήψεων.

3. Το παλαιό χωριό βρίσκεται σε δυσπρόσιτη τοποθεσία. Η κλίση του εδάφους είναι απότομη χωρίς να έχει οριζόντια επίπεδα. Χρειάζεται πεζοπορία και αναρρίχηση σε δύσκολο και επικλινές έδαφος για την προσέγγιση σε σημεία επιθυμητά. Κλαδιά, βράχια και στενά δρομάκια κρυμμένα στη βλάστηση είναι συνηθισμένο φαινόμενο σε τέτοιους εγκαταλελειμμένους και απόμερους τόπους. Συνεπώς, και η σωστή τοποθέτηση του τρίποδου ήταν μια επιπλέον δυσκολία εφόσον, ανάλογα την κλίση του εδάφους χρειαζόταν συνεχής διόρθωση.

Απόδιακου Μαρία

9.2 Τεχνικά χαρακτηριστικά

Σε αυτόν τον περίπλοκο χώρο της επιστήμης και της τέχνης, οι φωτογράφοι χρησιμοποιούν την τεχνολογία τόσο ως καμβά όσο και ως πινέλο, χρησιμοποιώντας τη για να εκφράσουν τα δημιουργικά τους οράματα σε μια πιο κοινή μορφή που θα έχει απήχηση στο κοινό σε όλο τον κόσμο. Η φωτογραφία απαθανατίζει στιγμές παγωμένες στο χρόνο, αξιοποιώντας τη δύναμη της οπτικής, των εξελιγμένων μηχανισμών της φωτογραφικής μηχανής και του φωτός. Το whitebalance, το iso, το διάφραγμα και η ταχύτητα κλείστρου είναι τεχνικά χαρακτηριστικά που συμβάλλουν στην σωστή αποτύπωση για τη δημιουργία σωστών και ολοκληρωμένων λήψεων. Οι παρακάτω ρυθμίσεις που χρησιμοποιήθηκαν, έφεραν το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα κι έτσι ολοκληρώθηκε επιτυχώς η φωτογραφική ενότητα του θέματος «Η αρχιτεκτονική του ερειπωμένου και εγκαταλελειμμένου χωριού των Φαρσών της Κεφαλονιάς».

White balance:

Iso: 800

F: 4

T: 1/4000

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10^ο

Φωτογραφική Ενότητα Παλαιού Χωριού

Τα Φάρσα

Επίλογος

Η ταυτότητά μας προσδιορίζεται από την κληρονομιά των προγόνων μας. Είναι σημαντικό να συνειδητοποιούμε την αξία της παράδοσης. Η ευαισθητοποίηση απέναντι στην παράδοση μας ενδυναμώνει και μας κατευθύνει να αποκτήσουμε κριτική σκέψη. Με τη μελέτη της ιστορίας μας, της λαογραφίας, των συνηθειών, των αντιλήψεων, των αξιών, καθώς και των στοιχείων πολιτισμού θα έχουμε αποκτήσει ένα δεσμό με το παρελθόν και τους ανθρώπους του παρελθόντος. Οι πρόγονοί μας είναι ζωντανά παραδείγματα για μας με το δυναμισμό τους, την υπομονή τους στις αντιξοότητες, το αγωνιστικό τους πνεύμα. Η καλλιέργεια επαφής και συνοχής με το παρελθόν, μας βοηθάει να συνεχίσουμε και να γίνουμε πλουσιότεροι πνευματικά. Θα έχουμε αναμνήσεις που είναι εικόνες που δεν σβήνουν ποτέ.

Με την εργασία αυτή, ευελπιστούμε ότι όλοι νιώσαμε να βιώνουμε την παράδοση των προγόνων μας. Από ένα μικρό, τοπικό οικισμό ενός νησιού, ανακαλύψαμε μαζί την αγάπη αυτών των ανθρώπων για ζωή, τις ασταμάτητες προσπάθειες επιβίωσης και την ικανότητά τους να βρίσκουν λύσεις εκεί που δεν φαινόταν τίποτα!! Οι κατοικίες τους και ότι απέμεινε γίνονται για μας στοιχεία δημιουργικά που φανερώνουν τον πολιτισμό, την τέχνη, τις ανθρώπινες αξίες, τους θεσμούς. Με αυτή την αναζήτηση που κάναμε, περπατήσαμε μέσα στο ερειπωμένο χωριό. Μελετήσαμε την ιστορία του τόπου πριν τους σεισμούς και καταλάβαμε ότι η ελληνική συνείδηση στάθηκε ακλόνητη και δεν χάθηκε με τις δυτικές επιρροές. Απλά βλέπουμε να δημιουργείται ένα μείγμα στην αρχιτεκτονική, ο ένας πολιτισμός να αφομοιώνεται από τον άλλο και να δίνει ένα αξιοπρόσεκτο αποτέλεσμα.

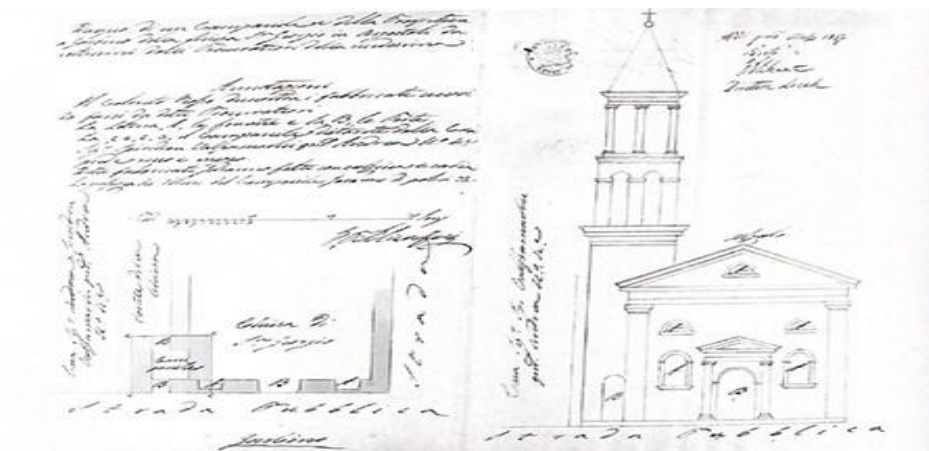
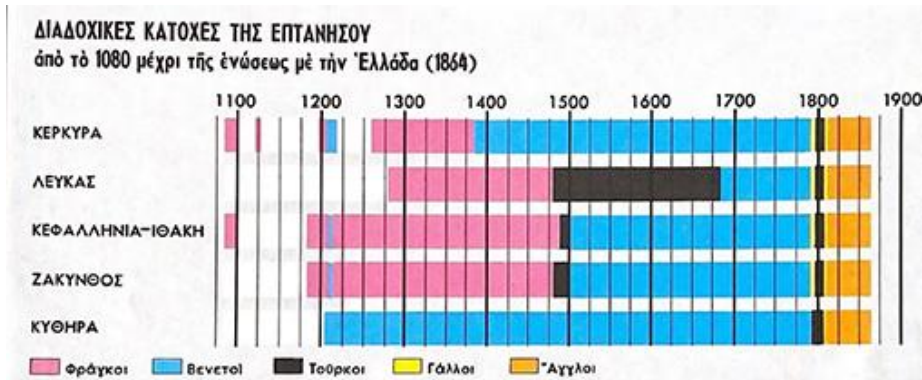
Παράρτημα Α' Εικόνες Κειμένου

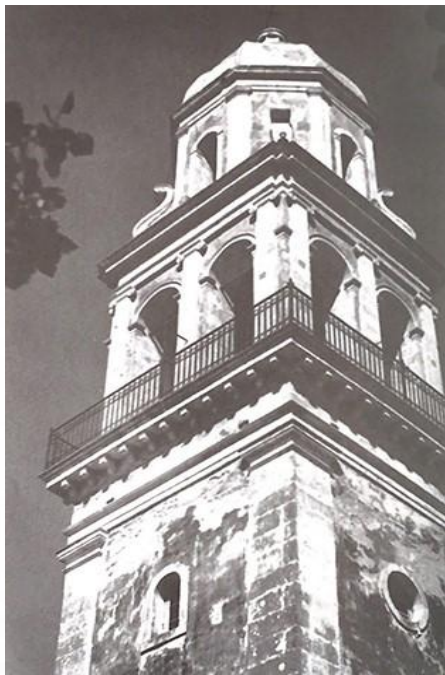
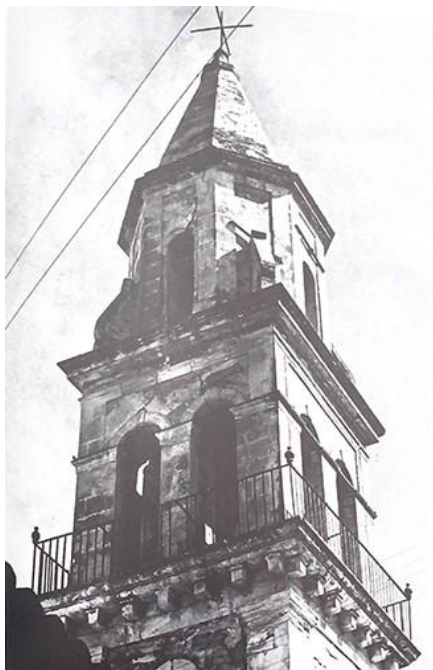
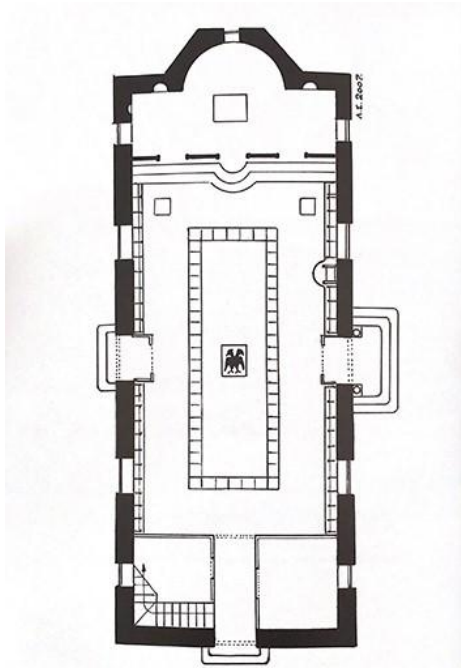
Πρόλογος

Κεφάλαιο 2°

2.1

Κεφάλαιο 3°

Κεφάλαιο 4°

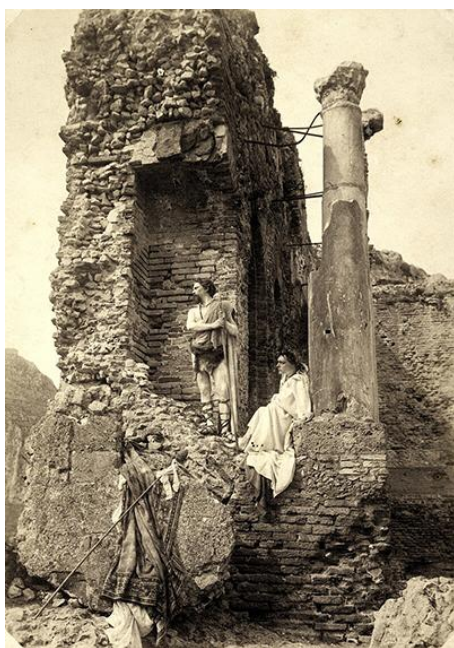
4.1

4.2

Κεφάλαιο 8°
8.1

Παράρτημα Β' Εικόνες Απόδιακου Μαρία

Κεφάλαιο 3^ο

3.1

3.2

Κεφάλαιο 5^ο

Κεφάλαιο 6^ο

Κεφάλαιο 9°
9.1

Βιβλιογραφία

- Βιβλίο: Οι ναοί του Αργοστολίου στα χρόνια της Ένωσης (1864) – Σταματούλα Ζαπάντη, Λάμπρος Σιμάτος
 - Βιβλίο: Τα Φάρισα και οι Φαρσινοί, Παράδοση-Λαογραφία-Ήθη, Τόμος Α' – Ιουλιανός Μπενετάτου
 - Βιβλίο: Τα Φάρισα και οι Φαρσινοί, Πώς Εζήσανε, Παράδοση-Λαογραφία-Ήθη, Τόμος Β' – Ιουλιανός Μπενετάτου
 - Εγκυκλοπαίδεια Δομή: Τόμος 8^{ος}, 1980.
 - Ιστοσελίδα: Ο εγκαταλελειμμένος οικισμός Φάρσα στην Κεφαλλονιά – Σπύρος Παρίσης
<https://www.archaiologia.gr/wp-content/uploads/2011/07/76-8.pdf>
 - Ιστοσελίδα: Σεισμοί του Ιουνίου 1953 – Wikipedia
<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CE%B5%CE%B9%CF%83%CE%B C%CE%BF%CE%AF %CF%84%CE%BF%CF%85 %CE%99%CE%BF% CE%BD%CE%AF%CE%BF%CF%85 %CF%84%CE%BF 1953>
 - Ιστοσελίδα: 7 Νοέμβρη 1943, Καρπενήσι: Από εδώ πέρασε ο φασισμός – Κατιούσα
<https://www.katioussa.gr/politismos/fotografia/7-noemvri-1943-karpenisi-apo-edo-perase-o-fasismos/>
-